

ПИСА

Читање со разбирање во рамките на програмите по предметот

Македонски јазик од 6 до 9 одд на основното деветгодишно образование

Вовед

Во денешното општество писменоста има повеќенаменско толкување што ја потенцира нејзината важност за опстојување на современиот човек воопшто. Како неопходност, писменоста се рефлектира на секое поле, во секоја професија и сегмент од животот бидејќи современиот човек сите активности ги поврзува со писменоста и читањето, без разлика дали е тоа читање на литературен или нелитературен текст, известување, вест, извештај, упатство за работа, упатство за функционирање на апарат, сообраќаен или туристички водич и слично. Јазичната писменост, како една од неопходните писмености денес, односно читањето со разбирање, вклучува широк спектар на когнитивни компетенции, од основно декодирање, до познавање на зборови, граматика и поголеми јазични и текстуални структури и карактеристики, до знаење за светот. Во тој процес на осознавање на светот современиот човек ги користи метакогнитивните компетенции за да размислува, да следи и да ја приспособува сопствената активност за читање во остварување на поставената цел. Заради претходно споменатото, а во корелација со потребите на учениците кои се дел од образовниот процес, неопходно е формулирање и поврзување на теориското со функционалното знаење кое може да се согледа и провери преку меѓународното тестирање на 15 годишните ученици – ПИСА.

Во продолжение преглед на текстовите кои биле користени во пробни или главни испитувања во различни циклуси истражувања на ПИСА од 2000 до 2012 година корелирани со целите од програмите по предметот Македонски јазик во предметната настава во основното деветгодишно образование со предлог- можност за истите да се користат на часовите за реализација на содржините од подрачјето Литература.

Назив на текстот во збирката	Тип на текст (Драма, новинарски текст, расказ...)	Подрачје и потподрачје во кое припаѓаат прашањата: литература (драма, проза), медиумска култура	Цели кои ги препознаваме	Предлог одделение/оддленија во кои може да се работи
<p><i>Аманда и војвоткињата</i> (текст 1)</p> <p><i>Дефиниции на некои театарски професии</i> (текст 2)</p>	Драмски текст	<p>Литература, потподрачје драма</p> <p>Преку корелирање со медиумска култура (текст 1 и текст 2)</p> <p>Медиумска култура</p>	<p>(поврзување со целите од медиумска култура)</p> <p>-да ги знае изразните средства кои ги користи фимот; (модифицирање на целта)</p>	8 и 9 одд
<i>Графити</i>	<p>Колумна</p> <p>Самостојно говорење на зададена тема/писмено изразување</p>	Медиумска култура и изразување и творење	-да се воведува во пишувањето на есеј на конкретни теми.	8 одд
<i>Езерото Чад</i>	Студија или предавање (вклучени графикони)	Изразување и творење	Корелција со природната група предмети	9 одд
<i>Персонал</i>	Почетна/информативна страна од веб на компанија	/	/	/
<i>Подарок</i>	Расказ	Литература	Да препознава карактеристики	Во сите одделенија со соодветно

Биро за развој на образованието

			на расказ	избрани раскази според возраста
<i>Полиција</i>	Новинарска статија	Изразување и творење и Медиумска култура	<ul style="list-style-type: none"> -да умее да прикажува актуелни настани, појави, проблеми од секојдневието; -да зазема став и искажува свој став; -да умее да собира и селектира податоци 	9 одд
<i>Претставата е нештото</i>	Драмски текст	Творење и изразување Литература	<ul style="list-style-type: none"> -да ги применува знаењата за читање дијалог, монолог, раскажувањата на авторот; -да ги согледа спецификите на драмскиот текст во однос на лириката и епиката; -читање по улоги, претворање прозен текст во драмски; -да прераскажува творба , претстава; -да трансформира директен исказ во индиректен и обратно; -да ги препознава карактеристиките на драмскиот текст. 	во сите одделенија се читаат драмски текстови, потребно е поврзување на карактеристиките на драмскиот текст со поставување на текст на сцена(начинот на поставувањето на драмскиот текст на сцена)

			-да умее да даде личен став за прочитаниот текст;	
Програмата на фирмата Акол за доброволна имунизација	Дел од информативна брошура	Јазик – стилистика Творење и изразување	-да чита и разбира содржина на пишан текст. -да го препознава начинот на којшто е презентираан. Творење и изразување 6 одд -да умее да презентира содржина од учен прочитан текст. -да ги воочи деталите во описите и нивното значење за текстот. 9 одд Јазик -да ги разликува основните функционални стилови. -да го разликува јазикот употребен во нив. Творење и изразување	6, 7, 9 одд

			<p>-да знае да прикажува актуелни настани, појави и проблеми од секојдневниот живот;</p> <p>-да зазема и искажува свој став.</p> <p>7 одд</p> <p>Творење и изразување</p> <p>Да умее да собира и селектира податоци за извлекување заклучоци.</p>	
<p><i>Проект -Меѓународен план</i></p> <p><i>Работна сила</i></p>	<p>Неконтинуирани текстови</p>			
<p><i>Спортски чевли</i></p>	<p>Напис</p> <p>Дел од студија</p>	<p>Творење и изразување</p> <p>Јазик –Речник и стил</p>	<p>6 одд</p> <p>-да препознава рубрики во весници и списанија.</p> <p>-да раскажува, прераскажува и опишува, применува јазични норми.</p> <p>7 одд</p> <p>-да умее со аргументи да дискутира за содржината од</p>	<p>6 одд</p> <p>Медиумска Култура</p> <p>Творење и изразување</p> <p>7 одд</p> <p>Творење и изразување</p> <p>9 одд</p>

			<p>текстот, за некој проблем во текстот.</p> <p>-да умее да искажува личен став за читан текст.</p> <p>9 одд</p> <p>-да ги разликува основните функционални стилови.</p> <p>-да го разликува јазикот употребен во нив.</p>	Јазик – речник и стил
<i>Телекомуницирање</i>	Колумна /коментар/ пост	/	/	/
<i>Балон</i>	Неконтинуиран текст		Податоците од текстот се организирани и раширени низ цртеж, шема	
<i>Највисоките градби</i>	Неконтинуиран текст		Текст со графикони и читање податоци од нив објавен како дел од списание	
<i>Скржавецот и неговото зло</i>	Басна	<p>Читање литература и лектира (Хронолошки ред на настаните во расказ, бајка, басна драмски текст)</p> <p>Изразување и творење (Писмено изразување - Хронолошко и ретроспективно раскажување)</p>	<p>-да се оспособува за воочување на редоследот на настаните во текстовите; -да препознава и презентира раскажување по хронологија (според редот на случувањето) и ретроспективно (според сеќавањата); -да определува тема и идеја на творби; -да умее да даде личен став (суд) за прочитан текст (усно и</p>	III, VI и VII

		Литература и лектира (Проза - Елементи на прозен текст)	писмено); -да ги посочува и да ги толкува стилските фигури во текстови; - да опишува детално.	
<i>Афричко патување</i>	Патопис	Литература и лектира (Литературно-научни видови - Патопис) Изразување и творење (Писмено и усно изразување – Детално опишување; Известување: новинарска статија и предавање)	-да ги знае особеностите на литературно-научните видови; - да интерпретира делови од литературно-научни творби; - да опишува детално; -да умее да собере и да селектира податоци и да подготви предавање.	VII и IX
<i>Залив</i>	Мапа Неконтинуиран текст	/	Предлог интеграција со природната група предмети	/
<i>Работа на далечина</i>	Краток Есеј	Изразување и творење (Писмено и усно изразување – Есеј; Известување: новинарска статија и предавање)	-да се воведува во пишување есеј; -да умее да даде личен став (суд) за прочитан текст (усно и писмено); -да умее да прикажува актуелни настани, појави, проблеми од секојдневието; -да зазема и искажува свој став за актуелни настани, појави, проблеми од секојдневието.	VIII и IX
<i>Демократија во Атина</i>	Говор	Литература и лектира (Проза – Содржина на текст)	-да умее да презентира содржина од учен (прочитан) текст; -да	VI, VIII и IX

Биро за развој на образованието

		<p>Изразување и творење (Усно изразување – Детално опишување; Самостојно говорење на дадена тема; Предавање.)</p>	<p>презентира содржина од учен текст; - да ги воочи деталите во описите и нивното значење за текстот; - да умее да даде личен став (суд); - да умее да собере и даселектира податоци и даподготви предавање.</p>	
Дестинација Буенос Аирес	Извадок од роман	<p>Изразување и творење (Усно и писмено изразување- Опишување на ликови и личности)</p> <p>Литература и лектира (Проза – Голема епска творба во проза: роман, видови романи; Анализа по план на текстот (композициска анализа) со локализација на место и време на настанот)</p>	<p>- да се оспособува да направи разлика меѓу лик и личност; - да ги препознава основните карактеристики на видовите романи; - да пренесе со свои зборови делови од роман; - да споредува расказ и роман според нивните белези; - да интерпретира делови од различни видови романи; - самостојно да прави план за анализа на текст; - да го определува местото и времето на настан.</p>	4, 6, 8, 9 одд.
Известување од маркетинг	Известување	<p>Изразување и творење</p>	<p>- да умее да прикажува актуелни настани, појави, проблеми од секојдневието; - да зазема и искажува свој став за нив; - да умее да собере и да селектира податоци и да подготви предавање.</p>	9 одд

<i>Мотор</i>	Песна во проза	Литература – Лектира Јазик и стил Изразување и творење	Да умее да интерпретира, интерпретира, целосно и интегрално литературни дела од различни литературни родови и видови. Да ги разликува функционалните стилови (карактеристика на јазикот употребен во текстот)	9 одд.
<i>Безбедност на мобилните телефони</i>	Аргументација – информации во текстот кои ја претставуваат врската меѓу концептите и предлозите и претставуваат рефлексивна на знаењето и овозможуваат креирање на суд, оценка.	Творење и изразување	6 одд -да умее да презентира содржина од учен прочитан текст. -да ги воочи деталите во описите и нивното значење за текстот. 7,8,9 одд -да умее со аргументи да дискутира за содржината од текстот, за некој проблем од секојдневниот живот. -да ги воочи деталите во описите и нивното значење за текстот.	6,7,8 и 9 одд.

<i>Известување за крводарителство</i>	Известување Експозиција – информации кои се претставени како сложени концепти или ментални конструкции, или имаат елементи со кои можат да се анализираат концептите или менталните конструкции; овие текстови најчесто се богати со повратни информации.		-да ја знае основната цел на известувањето: соопштението и веста; -да умее да презентира соопштение и вест.	7 одд.
<i>Карта на библиотека</i>	Неконтинуиран текст односно мапа		Интеграција со географија	
<i>Како да ги миете забите</i>	Новинарска статија	Изразување и творење	Селекција и презентација на податоци	
<i>Мореланд</i>	Неконтинуиран текст/табеларен приказ на мрежа на библиотеки	/	/	
<i>Гаранција</i>	Документ од купување на производи	/	/	
<i>Праведен судија</i>	Расказ од народна книжевност	Литература расказ/народна приказна	-разликува расказуч - во прво и во трето лице -презентира содржина од прочитан текст, да презентира содржина од литературниот текст	6 и 7 одд

Биро за развој на образованието

<i>Лош вкус</i>	Вест/извештај	Медиумска култура	-да се оспособи за критички и креативен пристап кон литературни, научни и др. видови текстови	8/9 одд
<i>Насилство меѓу деца</i>	Новинарска статија	Подрачје изразување и творење	- прикажува појави и проблеми од секојдневниот живот - собира и селектира податоци	9 одд
<i>Пчели</i>	вест	Медиумска култура	-да ја знае намената на текстовите и да умее да ја применува	9 одд
<i>Нови прописи</i>	вест	Медиумска култура	-да ја знае намената на текстовите и да умее да ја применува	9 одд
<i>Макондо</i>	расказ	литература	-да ги знае особеностите на лиературниот вид расказ и да интерпретира делови од него	7 или 8 одд
<i>Ученички ставови</i>	вест		-да се оспособи за критички и креативен пристап кон литературни, научни и др. видови текстови	9 одд

Биро за развој на образованието

Биро за развој на образованието